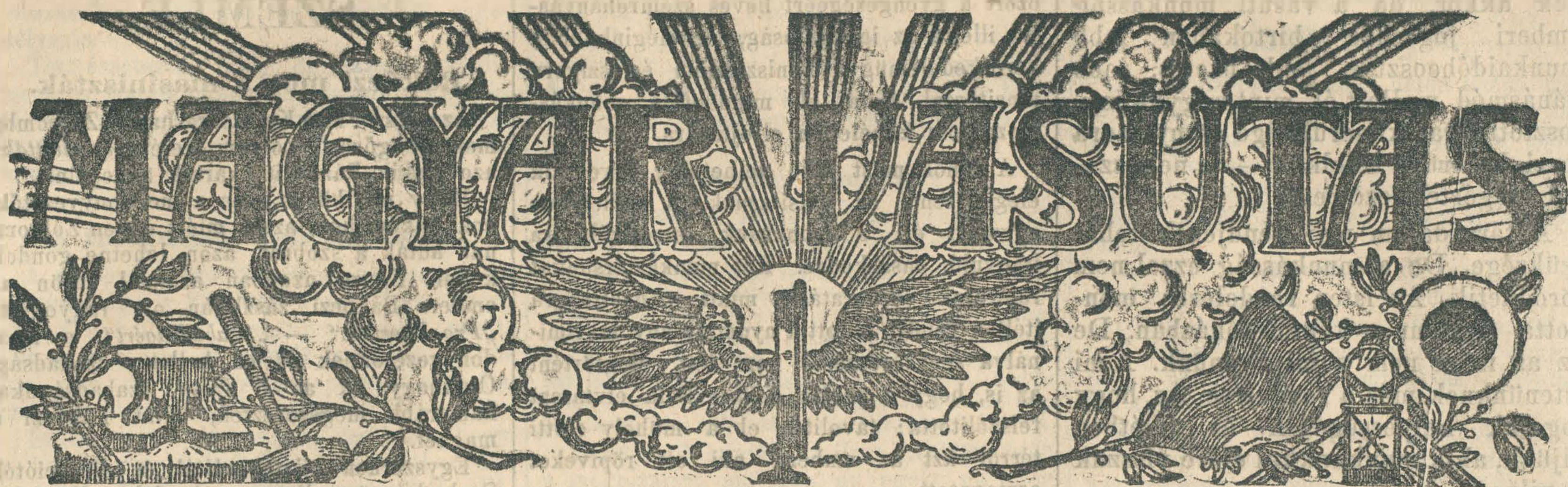

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Dombinszky-utca 6. sz., I. em. 16,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — 40 (—80 kor.) | Félévre — — — 2.40 (4.80 kor.)
Negyedévre — — — 1.20 (2.40 „) | Egyes szám — — — .10 (—20 „)
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Az elszámolást nem küldték még be:

A január és február havit Nyiregyháza, Zombor.

A február havit Királyháza.

A március havit Királyháza, Munkács, Nyiregyháza, Szabadka, Zombor.

Az április havit Arad, B.-Királyhida, Gyékényes, Gyulafehérvár, Királyháza, Kisnasszállás, Munkács, Nagykánizsa, Nyiregyháza, Nagyszeben, Siófok, Szabadka, Szatmárnémeti, Szolnok, Ujvidék, Zombor.

Az elszámolásokat haladéktalanul beküldeni kérjük.

Budapest és környékbeli pályamunkások, készüljete!

A jövő héten nagy nyilvános gyűlésen fogjuk feltárni szomorú helyzeteteket!

Tudomásul adjuk a felsőbbeknek, hogy nem vagyunk hajlandók sokáig túlni megcsalatlanságunkat.

Rendelethez biztosítottak részünkre bér-emelést, azonban a valóságban ezt nem teljesítették.

Fel fogjuk ébreszteni az ország összes pályamunkásait, hogy csatlakozva mozgalmunkhoz, segítsenek bennünket abban a küzdelemben, amely mindnyájunk érdekében indul meg!

Pályamunkások készüljete!

A betű éltet.

Irta: Kadosa Marcel dr.

A gyülekezési jogot semmivé tudja tenni egy ripók rendőrkapitány vagy egy nyálas főszolgabíró.

De van-e akkora hatalom a világon, amely megakadályozzon engemet abban, hogy a betű szárnyain vigyem át lelkemet a lelkekbe?

Az egyesülési jogot tönkre zuzhatja egy rövidlátó, féktelenül hetvenkedő kormány, amely azt hiszi, amit a világ teremtése óta minden vakon handabandázó hatalmas hitt, hogy örökké ő fog a hatalom fazeka mellett ülni és mindig az ő kezébe lesz a kanál.

Az egyesülési jogot tönkre zuzhatja, tönkre is zuzza. De a lelkek egyesülését azért meg nem akadályozhatja. Ehez a világ összes paragrafusai se elegendők és tíz millió fegyveres

katona is tehetlen vele szemben. A lelkek egyesülnek a betű szellemében, amelynek oly magas a röpülése, hogy oda fel nem ér a reakció, az ember-telen és irigy osztályozás.

Nem kell profétának lennem, hogy megjövendöljem, mi következik. A besugók ezrei fognak kémkedni, az erőszakoskodás orgiákat fog ülni, mert nincsen, aki számon kérje. Gyűléseiteket mind betiltják, egyesületeiteket mind feloszlatják: ha gyülekezni vagy egyesülni akartok, bucsura, processzióba kell járnotok és a szent Prikulics egyesületet alakítanotok ájtatos melódiák óbégatására. És ha kinek szava lesz ellene, torkára forrasztják a szót irgalom és kegyelem nélkül.

De — hah, minő sátni kárörömet érzek felettük, ha erre gondolok — a betűvel szemben tehetetlenek. Mint bárgyu szalmabábok, oly gyámoltalanul állanak e felséges hatalommal, a betű hatalmával szemben. Nem kell engedély a szolgabírótól és a rendőrkapitánytól, hogy ötvenezeren gyűljünk össze: a betű elviszi mind az ötvenezernek a panaszt, a bátorítást, a siralmat és a lelkesedést, a kétségbeesést és a felmagasztosulást egyaránt. Itt nem lehet közbeharangoztatni a szónoknak, mint Kőbányán. Itt nem lehet feloszlatni a gyűlést és szétkergetni a tömeget. Itt nem lehet csöcseléssel ellentüntetéseket rendezni, verekedéseket inscenálni. Itt nem lehet csinálni semmit. Az ezerkezü, ezerszemű titáni erejű hatalom itt bambán összeesik, mint a kipukkadt hólyag.

Aldhatja a sorsát Magyarország munkássága és különösen akiknek a sorsa annyira szíven fekszik, Magyarország vasuti munkássága, áldhatja a sorsát, hogy ezekben a szomorú időkben a hatalommal szemben hatalmat szerezhet: az általa és néki élő sajtót. Hogy mire jó a fegyver, azt csak veszedelemben tudja igazán az ember. Hogy mire jó a sajtó, azt csak a reakció idejében tapasztalja ki az elnyomott népréteg. „Adjatok egy szilárd pontot a földön kívül és kivetem sar-

kaiból a világot” — mondotta a tudós. Legyen minden a tiétek, nekivadult és elbizakodott sereg, csak adjátok ide a sajtót és megcsufolom vele a ti egész arzenáltokat!

Nem kell a ködös jövőre távolságába vetni látnoki tekintetet: itt van már már az orrunk előtt, ami reánk várakozik. A vasuti munkásságnak nem lesz se egyesülési, se gyülekezési joga. Miért? Kell-e kérdezni? Ha kell, hát menjünk és kérdezzük meg őt, őt, ŐT, a bálványt, a hatalmast, a nagyot. Kérdezzük meg, hogy vajon mit vétett a mi egyesületünk a munkásság ellen? Mert hiszen az megérthető, ha olyan egyesülettől eltiltják az embert, amely ártalmára van? Hát mit ártott a mi egyesületünk a tagjainak? Kisebbséget a bére annak, aki tag? Nem. Nagyobb lett. Kicsapongóbb életre csábítottuk a tagokat? Nem. Mértékletességre neveltük. Parlagon butaságban tartottuk őket? Nem. Emberi jogaira tanítottuk. Mindenki más csak dolgozó gépeket látott azokban az emberekben, a bajával, panaszával, sorsával, lelkével, örömeivel, bánatával, szórakozásával, mulattatásával, oktatásával, emberi életével nem törődött soha senki, csak mi tüztük ezt ki célul és álltuk is a feladatot, amennyire szellemi és anyagi tehetségünk engedte.

Miért tilos tehát a mi házunk? Könnyű rá a felelet. Éppen a hasznáért. Ez az egész berendezkedés, a társadalom egész konstrukciója olyan, hogy csak az öntudatlan munkásság mellett szuperál a világ. Mihelyt öntudatos a munkás, csikorog, nyikorog, foszladozik, dűledszik minden.

Ne izguljon senki, mert én nem izgatok. Nyugodtan, higgadtan, harag nélkül beszélek. Ennek a mai rendnek égető szüksége, létalapja a munkásságnak egyesülésében, gyülekezésében való korlátozottsága. Es ehez a szükséghez kitalálják azután a szebbnél-szebb indokokat. A vasutnál például a közönség biztonságát, érdekét és a többit. Ami természetesen, csupa átlátszó farizeuskodás, mert hogy a közönség érdekeit jobban megvédelmezz-

nék akkor, ha a vasuti munkásság emberi jogainak birtokában jobb munkaidőbeosztás, jobb fizetés, jobb bánásmód mellett él, mint hogyha jogfosztottsága, kimerültsége és nyomora teszi keserűvé a lelkét — ez nem szorul megértelmezésre.

A társadalom mai rendjének tehát szüksége. De a munkásság ezzel nem törődhetik. Az isten rendelése: mondotta egy ur a képviselőházban. De az az isten nem a mi istenünk. A mi istenünknek más a rendelése. Az, hogy jogaink helyességében és jólétben éljünk, akik munkánkkal előre visszük a világot.

És ha megfosztanak bennünket egyesülési és gyülekezési jogunktól, akkor ezerszeres buzgalommal kell megerősíteni egyetlen sáncunkat, jogaink, érdekeink, boldogulásunk egyetlen várát: a sajtót. Ne higgye senkifia munkás, hogy valaki másnak tesz szívesseget, vagy a pártfegyelemnek hoz áldozatot, amikor a munkássajtót támogatja. Azokat a krajeárokat olyan takarékpénztárba teszi, ahol azt nem sikkasztják el, mint a bankokban. Olyan takarékpénztárba teszi, ahol nem, mint az szokás: a forintok filléreket, hanem a fillérek forintokat szülnék a betevőnek. Hogy ki az igazi öntudatos munkás, ki fogja fel igazán a maga érdekét és az egész munkásosztály érdekét, küzdelmének célját és jelentőségét, azt az választja meg igazán, hogy ki milyen buzgalommal és következetesen szorgoskodik a munkássajtó megerősítésében. Akinek nincs puska a kezében, az anyám-asszony katonája, ne csodálkozzék rajt, ha letiporják. Munkás csak az, aki a munkássajtó betűivel harcol, a többi csak csőcselék.

Elkobozták a Magyar Vasutast!

Hallatlan merényletet követtek el lapunk ellen. Olyan merényletet, amely csak abban az országban fordulhat elő, ahol a sajtószabadság hajcsárok, műhelybasák és kapusok kezébe van letéve. A 48-as eszmék legkimagaslóbbikát, a sajtószabadságot merészelték sáros eszmákkal taposni olyanok, akik hivatali hatalmukat a munkások elnyomására használják fel és tudás hiányában a brutálisítás révén akarnak a számléltérrel feljebb kapaszkodni.

A pragmatikát törvénybe sem iktatták, de mindamellett „az atyai jóindulatú” kereskedelmi kormány már is az egész vonalon életbe léptette. Erre vallanak legalább az utóbbi napok eseményei, amelyek felülmulják még a pragmatikának csufolt derestörvény-tervezet összes gázságait is.

Annak idején kimerítő tudósítást adtunk arról az impozáns gyűlésről, amelyen a Máv. istvántelki főműhelyének összes munkásai is megjelentek, hogy tiltakozzanak a jogfosztó „pragmatika” ellen. Hogy azonban azt megtehessék, a munkát már öt óra körül abba kellett hagyniok. Erre a műhely főnökétől engedélyt kértek. A hangulat olyan volt, hogy a főnök a kérelem teljesítését nem merete megtagadni és mintegy kétezer munkás távozását megengedte.

Varga főfelügyelőt, a műhely főnökét,

ezért a gyengeségeért heves szemrehányással illette az igazgatóság, de méginkább a kereskedelemügyi miniszterium és szigorú utasítással látta el mindenféle munkásmozgalom kiméletlen elfojtására.

A főnök most töle telhetőleg igyekszik eleget tenni az utasításnak. A műhelyben egymást éri a munkások terrorizálására irányuló basáskodás. Két munkástársunkat röpiratok osztogatása miatt pénzbürságra ítélte a főnök, holott a nyomtatvány inkriminálva senki részéről nem lett. Megtörtént az is, hogy a portás Fellner Béla elvtársat felszólította: távolítsa el a műhely előtti térről azt az embert, aki ott röpiveket osztogatott.

Fellner kijelentette, hogy ilyen dologba semmi joga nincs bele avatkozni, amiért Varga főfelügyelő Fellner Bélát napibérének kétszeresével megbüntette. Pénteken, május 31-én azután olyan eset történt, amelynek elkövetésére még az annyiszor szidott darabant-kormány sem lett volna képes.

Orszulicz János vasmunkás két csomag Magyar Vasutas lapot vitt be a műhelybe, hogy ott az előfizetők között szétossza, mint ahogy az eddig is történt. A műhely kapujában azonban megállította a portás és a lapokat elvette tőle. Híába kérte Orszulicz a csomagokat, hogy visszaviszi őket, vagy a lakásán kézbesíti mindenkinek a lap-példányokat, a portás nem adta vissza, hanem beszolgáltatta a főnökségnek, mely azokat elkobozta és Orszuliczot a szolgálatból elbocsátotta.

Szombaton a kiadóhivatal megbízottja jelentkezett a műhelyfőnöknel a lapokért. A főnök azonban maga elé sem bocsátotta a kiadóhivatal küldöttét és minden felvilágosítást megtagadott.

A munkások között gyorsan híre terjedt a sajtószabadság és a tulajdon ellen elkövetett durva merényletnek. Már tegnap este lázongva követelték vezetőiktől a legerélyesebb cselekvést; a vezetőknek csak nagy erőfeszítéssel sikerült lecsillapítani a kedélyeket azzal, hogy a „Magyar Vasutas” kiadóhivatala még aznap büntető feljelentést tesz sikkasztás és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

Ezt a botrányos dolgot az összes fővárosi lapok is elitelték. És éppen a közvélemény, de főleg istvántelki munkástársaink magatartása folytán hétfőn délután azután Varga főfelügyelő kiadta a jogtalanul elkobzott lapokat. Orszulicz munkástárs elbocsátási ügye különben az igazgatóság előtt fekszik.

Meglátjuk szabad országban élünk-e? Meglátjuk, büntethetnek-e valakit azért, mert sajtóterméket terjesztett?

De cseppet sem csodálkoznánk afelett, ha Orszulicz munkástársat tényleg elbocsátának. Kossuth Ferenc kreaturái mindenre kaphatók.

Még arra is, hogy a népek egyetlen kincsét, a sajtószabadságot elrabolják.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyerhetnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: *Dembinszky-utca 6. sz., I. 10.* Szövetségünk jogtanácsosa, *Dr. Kadosa Marcel* ügyvéd *Ó-utca 48. sz.* alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben nyerhetnek jogi tanácsot.

SZEMLE.

Rákóczi meg a masiniszták.

Az egyszer nem Kanizsára, hanem Zólyomba ment a gőzös, Zólyom felé „igazították” azok, akik Rákóczit akarták ünnepegni.

Hogy mi közük van a mozdonyvezetőknek Rákóczihoz, aztán miért éppen Zólyomnak adták a szobrot, azon lehetne gondolkodni. Egyre azonban azonnal rájön az ember. Rákóczi zászlaján ott ragyogott: „Pro libertate” — „Szabadságért”, a mozdonyvezetőknek is ez kellett: szabadság. Csakhogy ők az ő fajta szabadságukat hamarabb megszerezték, mint Rákóczi a magáét.

Egyszerűen kikunyerálták a direkciónál. Szabadságot pedig úgy mir nichts, dir nichts nem adnak. Pedig égető szomjúság epesztette már a gép mellett kiszáradt gégeket.

Egyiké-másiké már olyan száraz volt, hogy még a zólyomi bankettek után sem tudott eléggé hangosan beszélni. Ürügy kellett, ürügy. Aztán mivel az idén Rákóczi-kultusz járja, hát egyszerűen kivágták a rezet, hogy Rákóczi-szobrot kell csinálni. Ott azután lesz hazafiság, dinom-dánom, meg vagy négy napi szabadság.

E köll a masinisztának. Ezekből sem vett ki az ősi virtus. Aki épkezláb ember volt közöttük, az mind loholt Zólyom felé — Petheőt hallani, szövetségi disztagokat választani, Kossuth Ferencet magasztalni és csak egyről feledkeztek meg — Rákóczirol.

Volt egy fiskális, aki azt állította, hogy Rákóczi szobrával Kossuth Ferenc „iránti” hálájukat akarták kifejezni a masiniszták, az „iránt” a Kossuth „iránt”, „aki az isten küldöttjeként jelent meg a hazában”.

A tőztek, kirándulások, az eszem-izsom, mind véget értek.

Mi is az a négy napi szabadság, mikor egy napot ebből is a katzenjammer kialvására kell fordítani?

Még csak a költségek vannak hátra.

Boldog szövetség, amelynek ilyen számlákra is felik, hogy jöttünk-inentünk 100 frt, ettünk-ittünk 100 frt, summa 300 frt.

Mintha bizony beteg, nyomorgó mozdonyvezető nem is volna, mintha mozdonyvezetők özvegyeire egy kis támogatás rá se férne...

Pedig, pedig, hány mozdonyvezető özvegye sőhajt fel, ha Petheő urék 9 fogásos étlapját olvasni fogja, hogy: *Hejh, Rákóczi...!*

Alakuló Nagyváradon.

Ne tessék csodálkozni. Teljesen helyesen irtuk, hogy alakuló Nagyváradon, bárha a Vasuti munkások országos szövetségének ottani csoportja már egy izben — úgy egy évvel ezelőtt — megalakult.

A mult hetekben azután a rendnek legfőbb nagyváradai óre belekötött a csoportba. Sehogysem fért Gerő főkapitány ur fejébe, hogy vannak vasutasok, akiknek szükségtelen a szentkoronás maszlag. Egyszerűen ráfogta, hogy a csoport nem létezik, tessék még egyszer megalakulni. Azt hitte Gerő ur, hogy most megmentette a hont, a kormányt, a vasutat, a bukóféiben lévő kormányt és mindazt, ami előtte jó és kedves, és neki kenyeret ad.

Csakhogy számítása dugába dőlt. A nagyváradai vasutasokat nem lehetett szétzavarni. Egyetlen egy sem hagyta el a főkapitány kedvéért a zászlót. Ehelyett már a legközelebbi vasárnapra alakuló gyűlést jelentettek be, amelyet természetesen a főkapitány nem vett tudomásul, mivel utasítása van, hogy csupán olyan vasutas-gyűléseket engedélyezzen, amelyekhez a munkások közvetlen főnökei is hozzájárulnak.

Persze, hogy a sok különféle kategóriabeli főnök egy sem akarta nevét a beleegyezés alá bigyeszteni. Ezt különben nagyon okosan tették, mert mily jögon merészelhetnék a szolgálati főnökök a gyűlékezési és egyesülési jogba bele avatkozni?

Mikor a főkapitány ur látta, hogy „végzésével”, amelyet különben írásban adni nem

merészt, bakot lőtt, az utolsó pillanatban visszaszította butaságát és a gyűlést engedélyezte.

Természetesen, hogy az alakulás végbe ment és marad minden a régi, az elvektől kezdve egészen a vezetőségig, amelyet különben egyhangulag újból megválasztottak.

A tulajdonos jelentkezzék.

A zólyomi Rákóczi-ünnepélyre persze az igazgatóság is kiküldött valakit. Az egész uton drukkolhatott szegény a beszéd miatt. Sőt még tósztot is készült mondani. Le is írta egy szelet papirosra azután magolta nagyban Pesttől—Zólyomig.

Erdemes is volt bevágni. Az igaz, hogy a beszéd nem volt hosszú, de annál rejtélyesebb. Mindössze négy mondatból állt. Azonban az igazgatóság képviselőjével baj történt, mert amikor Zólyomban elhagyta a vonatot, benn felejtette a vagonban a kéziratot. Hiába volt tehát az egész uti drukk meg a magolás, kézirat híján a beszéd elmondatlan maradt. Hogy azonban el ne vesszen az utókor számára, megörökítjük itt és betűszerint leközöljük.

A Máv. igazgatóságának kitüntetett képviselőjében jelentem meg a mai szép ünnepélyen, amelyet a magyar szent korona alá tartozó mozdonyvezetők országos szövetsége a lángoló hazaszeretet felbuzdulásában rendezett.

Ezen szövetség, — tagjainak fárasztó szolgálata mellett — módját találta annak, hogy a mozdonyvezetői karnak nemcsak anyagi, hanem szellemi érdekeit is kartársi egyetértéssel előmozdítsa, a hazafias érzelmeket pedig igazolja.

Az igazgatóság nevében köszönöm tehát a szövetség elnökének a meleg szavakban megnyilatkozott ragaszkodást igazgatóságunk iránt és legyenek meggyőződve arról, hogy az igazgatóság teljesen méltányolja a mozdonyvezetői karnak kitartó, példás szolgálatát, mely súlyos viszonyok között soha el nem lankadt.

Poharamat emelem a szövetségre és annak minden egyes tagjára.

Éljen! Éljen! dörgünk mi a hálás hallgatóság helyett, egyben értesítjük a szónokot, hogy kéziratát 8 napig megőrizzük és szerkesztőségünkben kellő igazolás mellett átveheti. De csak 8 napig őrizzük, azután oda jön, a hova való.

A pragmatika.

Sütnek, főznek a boszorkánykonyhán.

A képviselőház különféle bizottságai igyekeznek jól-rosszul kijavítani mindazt, ami nekik nem tetszik. Alig egy-két szakaszát a pragmatikának változtatták meg oly módon, amely a vasutasok követelményeit legalább némileg megközelíti.

A szennyszakaszok nagyobb részét még jobban megszorították a honfui bánattal eltelt Kossuth-lovagok.

Igy például:

A sztrájkparagrafusnál Bizony Ákos módosítást indítványozott. Az ellen nincs kifogása, hogy a vasutigazgatóság el is bocsáthasson sztrájk esetén, de kívánja, hogy az elbocsátott birtokon kívül a második fegyelmi fórumhoz felelősséghessen. — Szász Zsombor az egész sztrájkot elhagyását kéri és azt kéri kimondani, hogy elbocsátás csak rendes fegyelmi uton legyen lehetséges. — Holló szerint mindenki érzi, hogy a szakasz ilyen ridegen fenn nem tartható. Az egyéni büntetlenség beigazolását lehetővé kell tenni mindenkinek és ennek megvan a maga formája, de ez nem lehet a második fegyelmi fórum, mert ebben logikai ugrás van. — Sztérényi József államtitkár szerint az elsőfokú fegyelmi bíróságra sztrájk esetén nem lehet számítani, mert esetleg ennek tagjai is sztrájkolnak. Indítványozza, hogy ebben az esetben egy új fórum, a vasutól független fórum, ítélkezzék. — Kossuth Ferenc: Arra kell gondolnunk, hogy miképpen preveniáljunk a sztrájkoknak, de amelyeknek konzekvenciájától kell hogy féljenek azok, akik a sztrájk veszedelmét felidéztek. — Sztérényi József államtitkár előterjeszti a következő javaslatot, mely Bizony Ákoséval kombinált javaslat:

Az elbocsátó határozat ellen birtokon kívül felelősségnek van helye.

Most már csak azt szeretnők tudni, hogy hova felelősséghet a vasuti munkásság akkor, ha csupán egy fegyelmi bírósága van.

Talán bizony magához a vasúthoz, vagy a kegyelmes kormányhoz?

No hiszen megköszönjük az olyan feleb-

bezési ügyeket, amelyekben az egyik érdekelt fél maga a bíró.

Csak tiljék körül a vasutmentők a boszorkánytűst. Főzzék, kavarják a kotyvalékot, de ne feledjék, hogy aki a kásába beleapritgatott, az szépen ki is kanalizgatja...

„Testületi tagok.”

Napról-napra lehet a Máv. pénzből kiktartott lapokban ilyesfajta híreket olvasni:

A Máv. kocsitisztító testület küldöttsége köszönetet mondott az államtitkárnak azért az atyai jóindulatért, amelyben őket a fizetésrendezéssel részesítette. Sztérényi József államtitkár válaszában kijelentette, hogy a testület mindenkor számíthat jóindulatára, de viszont ő is számít a testület minden tagjának odaadó munkásságára. A küldöttség az államtitkár választ lelkes éljenzéssel fogadta.

Hogy kitől kapják az ilyen „küldöttségek” a megbízatást, azt csak az egek, na meg az őket kirendelő szolgálati főnök urak tudják.

Mi a magunk részéről tisztában vagyunk azzal, hogy ilyen szerepre gerinces emberek nem vállalkoznának.

Már csak azért sem, mivel a kocsitisztítóknak a magas kormány nem rendezte a fizetést. Ami keveset kaptak, azt is maguk erejéből küldötték ki az igazgatóságtól. A fizetésrendezési javaslat meg sem emlékezett a kocsitisztítókról.

Képzeltetjük, ha még ezt is „ataiai jóindulatnak” nevezték a küldöttség, mit tettek volna, ha csakugyan lett volna miért köszönetet mondani.

Amióta azonban Sztérényi ur „számit a testület minden tagjának odaadó, buzgó munkásságára”, azóta örökös dulakodás van a „testületi tagok” között. Mindegyik „testületi tag” maga akarja „odaadó buzgósággal” a méltóság ur szalonkocsijának — illemhelyét tisztogatni.

Teljék kedvük benne! A méltóság urnak a „testületi tagok”-ban, a „testületi tagok”-nak a méltóságos — urakban.

Vasutassors.

Egy fiatal vasuti kocsirendező tragikus halálesetéről kapunk hírt Szabadkáról. Varga Péter pénteken este 11 óra után kocsirendezéssel volt elfoglalva. Segítségül melléje adtak egy kezdőt, kinek Varga egyuttal oktatást is tartott a kocsitolatásról.

Ennek az oktatásnak esett áldozatul Varga, mert anínt magyarázgatta, hogy hogy kell a kocsikat összekapcsolni, nem vette észre, hogy a tolató mozdony már ott van a háta mögött. Így történt aztán, hogy Varga a mozdony és a teherkocsi ütközési közé került és teste teljesen összelapított. Bordái, egyik keze, koponyája és lábai rettenetes módon összezúzódtak, úgy, hogy mire a mozdony és kocsi közül kivették, élet már nem volt benne.

Holttestét kivitték a zentai temető boncházába. A szerencsétlen véget ért vasuti fiatal házass volt s férjének tragikus halála mélyen megrendítette az alig 4 hetes ifjú asszonyt.

Az a fiatal ember, kit Varga a kocsirendezés mesterségére tanítgatott az este, a szerencsétlenség láttára annyira megborzott, hogy kijelentette, miszerint inkább éhen hal, de vasuti nem lesz.

KÜLFÖLD.

Angol vasutasok mozgalma. Londonból jelentik, hogy a vasuti alkalmazottak a minap az országban mintegy 150 gyűlést tartottak. A gyűlések megtartásának oka az az óhaj volt, hogy a vasutársaságok és a vasuti alkalmazottak között esetleg támadó viszályok esetén a vasuti alkalmazottak szövetsége ismertessék el az alkalmazottak képviselőjének. New-Castleban még póthatározatot fogadtak el, amely felszólítja a társaságokat, hogy elhatározásaikat július vége előtt tudassák a szövetséggel. Ha a követelést nem fogadják el, augusztus 2-án megkezdődik a sztrájk.

A Máv nyugbérpénztár új alapszabályai.

A vasutasokat a múlt héten ismét nagy kitüntetés, ismét ajándék érte. Ha ez még soká így tart, nem lesz a Máv-nál ember, akinek oka legyen panaszkodásra, a nyomorúságának a hánytorgatására — hull az áldás esőstől felülről, de nem nagy a köszönet benne.

Az a sok félhivatalos, lepauszálzott lap, amely mostanában a kereskedelmi miniszter nevének és cselekedetének felmagasztalásával foglalkozik, megszaporodott egygyel, még pedig az államvasutak hivatalos lapjával.

Bármilyen jogos vagy parányi kedvezményben részesüljön mostanában a vasutas, azt egy csomó dicsőítménnyel kell bevennie. Ha a kereskedelmi miniszternek, akinek köztudomás szerint egyik betegsége a hiuság, ez jól esik, nekünk kevésbé lehetett kifogásunk ellene, ha ő vele akarják elhitetni, hogy a nevének még nagyobb dicsőítésére, maradandó alkotás alá írta olvastalanul a nevét, hadd essék jól neki, de hogy öntudatos vasutas felüljön ezen dicsőítmény hamis hangjainak, azt tőlünk, akik el is olvassuk ezeket az új alapszabályokat, legkevésbé várhatja el senki. A szervezett vasutasok ezután is, nagyon józanul nyugbérnek fogják hívni ezen semmi modern reformot nem tartalmazó új alapszabályokat.

Hozzászoktunk mi már mostanában ahhoz, hogy betegségig hiu kereskedelmi miniszternek minden apró-cseprő ténykedését bizonyos tetszetős mázzal szeretik bevonni, émelgős dicsérettel szeretik elhalmozni, mintha a mai kereskedelmi kormány alatt minden kizárólagosan az alkalmazott érdekében történe. A nyugbérpénztár központi bizottságának választott munkástagjai hiába mutattak rá az új alapszabályoknak tárgyalásánál annak jelentékeny hibáira és a jogok tekintetében a nagy hiányosságaira, hiába tiltakoztak ellene, az történt, amit a többségben levő kinevezett központi nyugbérpénztári bizottsági tagok, illetve a Máv nagytelített igazgatósága akart. Ez az új alapszabályok demokratikus születésének a hamisítatlan történelme. A munkások követeltek valódi modern reformokat, az igazgatóság pedig döntött.

A hivatalos lap szerint az új alapszabályok a liberális szellemtől áthatott és a tagok valamint a hozzá tartozik részére messzemenő előnyöket biztosító rendelkezéseket tartalmaz.

Ami a liberális szellemet illeti, nevetséges ott liberális szellemről beszélni, ahol a saját vagyonuk kezelésénél és saját pénzükön fenntartott intézménynél a tagoknak az önrendelkezés jogainak parányija sincs meg; ami pedig a messzemenő anyagi előnyöket illeti, ha a fizetendő és élvezendő járulék arányát és ezzel összefüggő rendelkezéseket tekintjük, minden guny nélkül mondhatjuk, hogy ilyen üzletet minden biztosítás végéig csinálna anélkül, hogy anyagi rizikót kockáztatna meg.

Soha még Magyarországon nem rendeztek kereskedelmi miniszternek a hivatalos lap hasábjain annyi ovációt mint Kossuth Ferencnek, viszont soha annyi porhintés nem volt a vasutasok szemébe, mint az ő miniszterkedésének egy évi ideje alatt. Alkotnak nagy nehezen egy-egy kis reformot, oda állítják ezeket a reformokat, mintha nagyszabású szociálpolitikai alkotások volnának, mintha minden egyes érdekeltre üdvös alkotás volna, pedig az egész nem egyéb, mint a vásári komédiás szemfényvesztése, oly alkotás, amely az állam hirhiedt pénzügyi helyzetét védi meg első sorban a netáni joakarattól.

De nehogy Herodeseknek hívjanak, nehogy minden reformot jogtalanul megkritizálónak neveztecsünk, lássuk, mik azok a reformok, amit a dicséretbenutazó kereskedelmi miniszter kegyes jóindulatából kaptunk.

A hivatalos lap mindjárt első sorban nagy

hévvel igyekszik bizonyítani, hogy a kereskedelmi miniszter ur a munkások és ideiglenes alkalmazottakra 25 évtől 55 évig kötelezővé teszi a nyugbérpénztárba a belépést, mert úgy találja, hogy az első sorban éppen az alkalmazottaknak jól felfogott érdeke tette szükségessé.

Ez az intézkedés első beharangozása a dicséretnek. Anélkül, hogy ezen intézkedést a jog szempontjából bíráltnak, valóságos kómikuma a dicséretnek az, hogy az érdekelt alkalmazottakat kényszerrel és kötelezettséggel szorítják arra, hogy a nyugbérpénztárnak tagjai legyenek. Ennél a kérdésnél arra kérjük az ilyes rendeleteket dicsérő először megíróit, hogy legalább a dicsérendő dolognak a látszatát keressék ki, mert a nevetségesség olyasvalami, amitől csak egy lépés van az ostobaságig. Mert ma, midőn minden egyes ember, akár kapitalista, akár bér munkás, olyan egzisztenciát igyekszik magának teremteni, amely öreg napjaira, illetve munkaképtelenségének esetére némi megélhetést biztosít, ilyen időkből, ilyen társadalomban nem kell kötéllel fogni az embereket arra, hogy tagjai legyenek egy olyan intézménynek, amely munkaképtelenség esetén a megélhetésnek némi biztosítékát nyújtja. Mert ha a nyugbérpénztár alapszabályai olyan dicséretre valók volnának, ha a vasuti munkások valódi érdekeit szolgálná, nem kellene a kötelezettséget kimondani, az érdekelt alkalmazottak maguk sietnének, hogy ezen felmagasztalt intézmény tagjai legyenek. Azonban ezen intézkedésből nagyon kilátszik a lóláb. A nyugbérpénztár alapszabályai úgy a régi, mint az új, nem igen tartalmaztak oly rendelkezéseket, amelyekért, különösen az alsóbb bérű munkások, siettek volna tagjaivá válni. Az ilyen állapotok mellett, természetesen anélkül, hogy még ezen intézmény pénzügyi helyzete kialakulva volna, meg lehet jósolni, hogy a nyugdíjintézethez hasonló anyagi áldozatot kell hoznia az államnak. Ezért kellett módot találni a tagok szaporítására, azért kellett a sok megszorító intézkedést az új alapszabályban is benne hagyni, ha a tag akár önként, akár önkéntelenül hagyja itt a Máv. rabszolgatelepét.

Ha az új alapszabályok és a szolgálati rendtartás közötti összefüggést keressük, nem kell nagyító üveggel néznünk, hogy az agyondicsért kereskedelmi kormányzat minden egyes ténykedése odairányul, hogy minden egyes alkalmazottját minél lekötöttebbé, minél függőbbé tegyen. Az a munkás, akinek a szájától megvont koronái vannak a nyugbérpénztárban, miután mozgási és szervezkedési szabadsága le van kötve, nehezen fogja otthagyni a Máv. sanyaru kenyerét.

Most már két eszköz van a kereskedelmi kormány kezében, amelylyel munkásait a legtükeletesebb rabszolgaságban tarthatja. Egyik a fegyháztörvény, másik a nyugbérpénztár.

A kereskedelmi miniszter hervadhatlan érdemei továbbá azon rendelkezésben nyilvánulnak meg, hogy az özvegyi segély a házasság után egy évre biztosított, továbbá azon határozomány által, mely szerint ha a tag betöltött 50-ik életéve után nősül meg, a maximális korkülönbözet 15 évről 20 évre felemeltetett.

Vegyük le ezen rendelkezésnél a kalapunkat a kereskedelmi miniszter ur jól ápolt feje előtt! Mert hiszen ha ezen rendelkezést a világ első humoristájának, Mark Twain tollára bocsájtjuk, csinálhat ezen rendelkezésből olyan kacagtató bohózatot, hogy Kossuth Ferenc megérdemli, hogy ezen ideáért örökre hálások legyünk iránta.

Ami az özvegyi segélynek a házasság megkötése után három évről egy évre való leszállítását engedélyezi, még mindig olyan maradi intézkedés, amelyet nem találunk a Máv. nyugdíjintézetének alapszabályaiban sem, ahol pedig a tagok némi nagyobb kedvezményben részesülnek, mint a nyugbérpénztárban. A tagok azért fizetik ilyen intézetben a szájuktól megtakarított fillérei-

ket, hogy igényjogosultságuk esetén semmi korlátja ne legyen hátramaradottjainak, hogy befizetett járulékaik után a szerzett jogaikat minden korlátozás nélkül megtarthassák. Ez minden modern felfogásnak az alaptétele, minden ellenkező korlátozás, még ha csak egy hétre szól is, ellenkezik a szabadelvűséggel, nem igazi jóléti intézmény, hanem számol a munkaadó intézet mindenkorai pénzügyi érdekeivel. Ami a másik rendelkezést illeti, hát vegyék tudomásul kötelezett nyugbérpénztári tagok, hogy míg eddig 50 éves korotokban csak 35 éves feleséget szabad volt elvenni, addig most a feleség születési bizonyítványában a 30-adik életév is szerepelhet. Ha ti nem is, de azon anyák, akiknek vén lányai vannak, hálások lehetnek a miniszter ur kegyes jóindulatáért. A hála pedig szép dolog, ha akár honnan jön is.

A harmadik reform abban nyilvánul meg, hogy a tag végkielégítés esetén a befizetett járulékanak nem 75%-át, hanem annak teljes egyenlő összegét, illetve 100%-át kapja. Az ilyen humanus rendelkezés mellett a munkaadó Máv még mindig igen fényes tüzletet csinál, mert hiszen a mai drága és szűkös pénzvilágban a nyugbérpénztári járulékok bizonyára nem hevernek a páncélszekrényben, hanem annak megfelelő kamatoztatásáról gondoskodva van. És éppen ennek folytán, miután a befizetett járulék utáni kamat a Máv-nak jelentékeny összeget tesz ki és miután ezt egészében ismét visszatartja egy olyan intézkedés, amelyet bármily szemüvegen át tekintünk, nem mondhatjuk, hogy az alkalmazott parányi érdekét képviselné. Az ilyen ügyleteket a kereskedelmi világban tisztességtelen ügyletnek nevezik, ha mindjárt nincs reá rendelkezés a büntető törvényekben.

Következik a dicséretnek negyedik slágerja. Az új alapszabályok értelmében, ha a tag két pályorvos által szolgálatképtelennek nyilvánítatik és nem mint eddig: csupán keresetképtelenség esetén, a nyugbérre jogosult lesz; továbbá a tagok betegség és időszakos fegyvergyakorlatuk alkalmával tagsági díjat nem fizetnek, azonban ez az idő beszámítandó a nyugbérjogosultságba.

Hogy a tagok most már szolgálatképtelenség esetén élvezhetik a nyugbért, a gyakorlati életben, határozottan állíthatjuk, nincs semmi erkölcsi értéke. A nyugbérpénztári tagok óriási többsége munkásokból kerül ki, már pedig ha a munkás netalán a saját szakmájának körében szolgálatképtelen lesz, még kevesebb illetményért is, szívesebben teljesít más munkakört, mert a nyugbér a jelenlegi formájában nem minimális megélhetést, de még koldusnak elegendő alamizsnát se nyújt. Különben, ha oly nagyértékű e tekintetben a reform, szeretnénk látni azt az orvostudort, aki a szolgálat- és keresetképtelenség eseteinek a szabályait pontosan körülírni képes volna.

A sláger második részének a határozata, hogy a betegség és időszakos fegyvergyakorlat esetén a tagok nem fizetnek járulékot, nincs úgy körülírva, hogy a tagok ezen intézkedést mint reformot üdvözölhetnének. Nincs az új alapszabályokban meghatározva, hogy hány napi betegség esetén nem fizetnek tagjárulékot és amennyiben mi a vasuti szolgálati főnök urak jóindulatát ismerjük, fog történni olyan eset is, hogy amennyiben a tag csak annyi bérilletményt kap, amennyi a nyugbérjárulék fedezésére elegendő, azt ott is fogják tartani. Már pedig az idő pontos meghatározása nélkül az ilyen reform nem nagy értékkel bír.

Ugyanilyen alaposan van körülírva az időszakos fegyvergyakorlat bevonulása esetén a tagsági járulék fizetésének kötelezettsége is. Számos nyugbérpénztári tag ez esetben kapja a fizetésének 60%-át és ha ebből is levonatják a járulék — üres dióvá válik az ilyen nagyszabásúnak hirdetett reform.

(Folytatjuk.)

Gyűlések a választói jogért.

A vasuti munkások is tudatára ébredtek annak, hogy minden nyomoruságnak, elnyomatásnak a kutorrása: *a politikai jogfosztottságban rejlik.* Az öntudatra ébredés jeléül ma már mindenütt a vasuti munkások száza vesznek részt a választói jog érti küzdelemben, amelyet a nép igazi barátai, a szociáldemokrata párt indított meg.

A csalódott vasuti munkások ezrei feliskült katonái annak az eszmének: amely a dolgozó népmilliók gazdasági és politikai felszabadításáért küzd.

Budapest.

Az északi főműhely munkásai június hó 17-én jól látogatott gyűlést tartottak „Az általános, titkos választójog” napirenddel. Sártory Umberto elvtárs az egybehívók nevében üdvözlővén a megjelenteket, ajánlatára a gyűlés elnökévé Lovas János, jegyzővé Berecz Lajos elvtársakat választották meg. A gyűlés szónoka Cservénka elvtárs volt, aki az általános, titkos választójogért való küzdelemre hívta föl a megjelenteket. *Hogy az osztályparlamentből igazi népparlament legyen, az egyenesen létérdeke a munkásságnak.*

Majd a sajtóra tért át, vázolván a polgári lapoknak a munkások elleni kirohanásait, melyben kiváló rekordot érnek el a *függetlenségi pártok* *pauszálás* *pacsirtái.*

A munkások érdekeit becsületesen szolgáló egyedüli lap a *Népszava*, melyet nem lehet sem pénzbírsággal, sem fogházbüntetésekkel, de legkevésbé pauszálékkal *elhallgattatni.* Majd az *ösmert* határozati javaslatot és a képviselőházhoz benyújtandó *petíciót* ismertette, melyet a jelenvoltak *egyhangul elfogadtak.*

Mire a gyűlés Lovas János elvtárs zárószavai után lelkes hangulatban véget ért.

Rákospalotán.

Az istvántelki főműhely munkásai tartottak viharos lefolyású gyűlést, a választói jog érti küzdelem és a sajtó napirenddel. A Moser-féle vendéglő zsufolásig megtelt a munkások százaival, akik között nagyon sok kinevezett kartársunk is részt vett a nyugoti pályaudvarról.

A gyűlés mindvégig izgatott hangulatban folyt le. A munkásság izgatottságát a napilapok révén is nyilvánosságra jutott lapeltulajdonítás okozta. Az elkeseredett munkások ajkairól oly közbeszólások hangzottak el, amelyeknek teljesülése bizonyára nem érintené kellemesen azokat az urakat, akik ellen irányult. Az egybehívók nevében Cservénka Miklós elvtárs üdvözlötte a megjelenteket s ajánlatára elnökönek *Fürst Dezső*, jegyzőnek *Kállai Jenő* elvtársakat választották meg. A napirendet *Bíró Dezső* elvtárs ismertette. Kimerítően foglalkozott azzal a küzdelemmel, melyet a szociáldemokrata párt folytat az általános, titkos választójogért s felhívta a vasuti munkásokat, hogy a komoly küzdelem és harc ideje elérkezvén; erősítsék meg a *Népszavát*, azt a lapot, amely a munkásságnak egyedüli fegyvere a politikai jogokért való küzdelemben.

Cservénka Miklós elvtárs a sajtó hivatásáról beszélt. Most, úgy mond, amikor érzik a vasuti munkások hatalmát, amikor látják, hogy ezt nagyrészt a sajtónak köszönhetik, akkor a legotrombább eszközökkel igyekezzenek a *sajtó hatalmát letérni.* Olyan veszedelemben látják forogni a hazát, hogy a műhely portásokat ugrasztják neki a vasuti munkások sajtójának a *megrendszabályozására.*

Fellner Béla elvtárs ismertette a *lapelközség* esetét, felhívta a munkásokat arra: hogy haladjanak előre azon az uton, amely az *igazsághoz* vezet.

Az ösmert határozati javaslat *egyhangul elfogadás* után a gyűlés véget ért.

A Dv. szótartása .

Kerek két hónapja, hogy a Dv. igazgatósága szorultságában hetet-havat megígért.

Az ígéreteknek egy részét teljesítette már, a másik része azonban még mindig csak ígéret.

Pedig a munkásság várt türelmesen. Nem kívánta, hogy mátol holnapra minden vágya, minden kivírt eredménye teljedsébe menjen, azonban ma már arra a meggyőződésre jut, hogy a Dv. igazgatósága igyekszik kibujni a kötelezettségek alól. Erre vallanak mindama panaszok, amelyeknek nagy részéről különben az igazgatóság is tudomással bír.

Különösen sok a panasz a munkaidő miatt, amennyiben igen sok helyen 10½ órát dolgoztatnak a munkásokkal, díjazni azonban csupán 10 órát díjaznak.

Legutóbb Siófokról nyertünk ily értelmű értesítést.

Zalaszentivánról ugyancsak panaszkoznak,

hogy a pályamunkásokkal bevitetik legközelebbi örházba közvetlen napszaka (Feierabend) előtt a szerszámokat, a munkások pedig gyalogolhatnak a sok kilométer hosszú vonalon lakóhelyükre, természetesen szabad idejükben.

Hát ez már határozott kijátszása az adott szónak!

A soproni alkumunkások megkapták ugyan az ígért béremelést, azonban ezt az egyezményes árak rovására tudják be. Amíg az elmúlt hónapokban 300—400 korona került százalék fejében szétosztásra, áprilisban már 27 korona vesztesége volt az akkordnak azért, mivel a fizetésemelést az igazgatóság nem a saját zsebéből, hanem az akkord által megkeresett százalékból fizeti.

Ily módon könnyű nagylelkűnek lenni.

De különben is mért fizesse az akkord azokat a diurnistákat, akik az akkordnak abszolúte semmi szolgálatot nem teljesítenek?

Mért nem emeli fel az igazgatóság az ígért akkordárakat? A kocsiutas egység még mindig csak 17 fillér és ismerte a vállalat kapzsiságát, valószínűleg képes lesz a mozdony tolatási díját 3 kor. 20 fillérre is felemelni.

Mindezekből tiszta képet alkothat magának a munkásság, de az igazgatóság is.

Ez utóbbi már egyszer benne volt a kutyaszorítóban. Jó lesz tehát okosnak és szótartónak lenni, a rókaravaszást pedig letenni.

Elvégre 64 millió korona haszon mellett nem okvetlen szükséges szőszegőnek lenni.

De viszont a munkásságnak is résen kell lennie.

Jogokat kivéni könnyű, de azokat csorbítottatlanul megőrizni az igazi feladat.

Szoros összetartás, szakadatlan szervezkedés legyen a cél, hogy mi se találja a munkásságot készületlenül. Mert nehéz ott békén élni, ahol a rossz szomszéd nem akarja.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 78-01.

A helyicsoportok közleményei.

A budai helyicsoport június 8-án, este 8 órakor taggyűlést tart a csoport helyiségében fontos napirenddel. A tagtársak pontos megjelenését elvárjuk. A bizalmi-férfiak a blokkokat, a tagtársak pedig tagsági könyvecskéiket magukkal hozni szíveskedjenek.

A vecsési vasuti munkások 1907 június hó 9-én délután fél 4 órakor özvegy Szobor Ferencné vendéglőjében alakuló gyűlést tartanak.

A munkácsi helyicsoport e hó 9-én délután 3 órakor taggyűlést tart.

A ruttkai helyicsoport június hó 10-én, este 7 órakor taggyűlést tart a csoport helyiségében, fontos napirenddel. A tagtársak pontos megjelenését elvárjuk.

A szegedi helyicsoport június hó 9-én, délután 3 órakor egyleti helyiségében taggyűlést tart.

A dombovári helyicsoport mindama tagjai, akiknek a tagsági könyvecskéik nincsenek rendben, avagy bélyeggel ellátva, azok június 8-án este fél 8 órakor a helyicsoport helyiségében nyújtsák be felülvizsgálás végett, mert különben a vezetőség semmiféle felelősséget nem vállal.

A pécsi helyicsoport június 8-án, szombaton este 8 órakor rendes havi taggyűlést tart. A napirend fontossága megkívánja, hogy minden tagtárs ott legyen.

A kaposvári helyicsoport vezetőségébe a lemondások folytán megüresedett tisztségek a következőkkel töltettek be: jegyző Kovács Miksa, ellenőr Frakanics, vezetőségi tagok Berényi, Mika, Zolnai, Damitrovics munkástársak.

Néhány szó egy „felhívás”-hoz.

(—r—) Dr. Cséri János pályaorvos felhívást intézett a vasutasokhoz. Ez a felhívás I. Pető lapjában jelent meg. Tudomásul kell vennünk, mert a vasuti munkások szövetségéhez is fordul cikkében. Dr. Cséri János is a vasutasok újabb jótéveió közé tartozik. Nem guny akar ez lenni, csak egy száraz tény regisztrálása. Három év óta sok ily új jótéveió akadt, amiért nem haragszunk, hisz ez itt jámbor dolog, az értéke is akadémikus.

A pályaorvos ur felolvasott a klubban, az altisztek otthonában, ugyanezen felolvasását elhelyezte a klub lapjában, egy másik már megszűnt vasutas lapban; elmondja szépen, miképpen van sok minden jó dolog külföldön, hogyan nincs meg nálunk és végül össze akar bennünket a szentkoronás szövetséggel és I. Pető kaszinójával hozni, hogy csináljunk együtt árvaházat, üdülőttelepet, szanatóriumot és egyéb jó dolgot. Bizony, mindezekre szükség van, ezt el kell ismernünk. De sajnáljuk a jó pályaorvos ur naivitását, aki bennünket a másik két egyesülettel szövetkeztetni akar, csak a jótékonyág jegyében is. *Mert a vasutas munkásság még ahányszor kérges kezét oda nyújtotta ezen urak felé, hogy velük együtt haladjon egyes ügyekben, annyiszor ráütöttek erre a kérges kézre, mert nem volt nekik elég finom.*

A vasuti munkások országos szövetsége elsősorban a vasuti munkásokért létesült, akár aranyos zubbonyt hord az illető, akár olajfoltos kék vászonkitlit. A személyi kultusz, tekintélyek bálványozása ismeretlen nálunk és nincsenek oly nagy embereink, mint Kossuth, Batthyány vagy Pető. *Nem a beteg ember egészségét til-tul, ideig-óráig kifoltozni a mi fő hivatásunk, hanem egészséges embert megóvni a kizsárolástól és az ezzel együtt járó alattomos betegségekktől.* És ez nem a szervezetteknek a hivatása, hanem a munkaadó kötelessége. Dr. Cséri János ur egyik gazdája a betegpénztár, a másik gazdája az államvasut. Az első fizeti, a másik meg parancsol neki. Hát lássuk csak, mit csinál mind a két gazda abban az országban, hogy a vasutas nehéz munkájában is egészséges maradjon? Hány fürdő van az államvasutak majdnem huszezer kilométernyi hálózatán? Milyen állapotban vannak a lakatanyák, ahol a kifáradt emberek pár órai pihenést keresnek? *Elvezetjük a pályaorvos urat a mezőtúri lakatanyába, ahova be nem eresztik a fáradt munkást, mert az osztály-mérnökkné ő nagysága nagymosást végez benne.* Bemutatjuk egy egész sorozatát a többi lakatanyáknak, ahol inkább a szabadba menekül a fáradt ember, mert nem képes ott pihenni a piszoktól és undorító férgektől. Nézzen körül a pályaorvos ur a fűtőházakban, ahol nincs lefolyó csatorna és büzös, nyirkos, de amellett légvonatos helyeken kénytelen a munkás dolgozni reggeltől estig. Tessék végigmenni a kelenföldi raktáron, ahol az egész hosszú télen keresztül nyílt oldalú légvonatos raktárakban rakják meg a munkások az áruval a kocsik ezreit. És nézze meg a nagy pályaudvarok irodahelyiségeit, ahol 20—30 irodai pária van összezsúfolva egy büzös oduban, melyet 2—3 év alatt csak egyszer tisztítanak ki alaposan. Csúsz, köszvény, tüdővész meleg tanyája mindez és ezeknek koronája pedig a pályaorvos urak szociális érzésének teljes hiánya.

Nem akarunk itt rég ismert dolgokat újra regisztrálni. Nem is Cséri János orvos urat gondoljuk, akiben meg van az igyekezet, de hiányzik a *szociális érzés* s éppen öneki kell leginkább tudnia, hogy igazunk van. Az államvasut betegpénztárának közel százezer tagja van, tehát több, mint a három szövetségnek együttvéve. Tagja az ötezer főnyi hivatalnoktestületet kivéve, az államvasut összes alkalmazottja. A járulék elég magas. A bevétel évente körülbelül két millió korona. Ebből a jövedelemből hat-száz orvost fizet a betegpénztár, akik el-

látják egyszersmind az államvasutak egészségügyi szolgálatát. Tehát a vasut a köteles és a törvény által meghatározott kötelező járulékok fejében a betegpénztárral díjaztatja úgy-ahogy orvosait. Mit gondol a pályaorvos ur, ha csak az utolsó tíz esztendőben azt a félmillió koronát, melyet a betegpénztár fizet a vasut helyett a pályaorvos uraknak, jóléti intézményekre, árvaházakra, szanatóriumokra, üdülőttelepekre fordította volna, kellene-e ma nekünk polemizálni, hogyan volna jó ezeket a közhasznú intézményeket megcsinálni?

És ezt az áldozatot a munkásság *megkövetelheti* az ő munkaadójától, mert tudja jól, hogy az államvasut nem oly rigorózus, midőn az inséges nagy tőkét kell milliókkal istápolni.

Hisz látjuk, mi történik nálunk *egyleti* uton. A közel százezer tagu betegpénztárnak van *tíz* tagra szánt alapítványa Abbáziában, ahova akkor küldik a beteget, mikor már menthetetlen. Ezen kívül *három* hely van Pöstyénben és *három* Karlsbadban, nem több Balfon, Herkulesfürdőben. Husz hely közel százezer tagnak! És ha összefognának a szövetségek, széttagoltságuknál és anyagi gyengeségüknél fogva létesítenének talán újra husz alapítványt. Hát tisztelt Cséri doktor ur, kettőt akarunk mondani: Az egyik az, hogy a vasuti munkások anyagi helyzete éppen nem, jogi helyzete pedig a rabszolgaság felé rendeztetek az új törvények által. A másik pedig, hogy mi éppugy mint szívós és makacs küzdelmünk által oda-kényszerítettük a kormányt, hogy hozzáfogjon végre modern, az egészségnek megfelelő lakatanyák és ingyenfürdők építéséhez, melyet a doktor ur meglehetősen regisztrál, de elfeledi, hogy *a mi szívós küzdelmünk* gyümölcse ez, éppugy nem szűnik meg küzdeni modern kulturális és egészségügyi követelményekért, melyek elsősorban az egészséges vasutast vannak hivatva megóvni a betegségtől, másodsorban a beteg és tehetetlen vasutasnak az egészségét helyreállítani hivatvák.

A milliárdos vasutak Amerikában *megteremtették* mindazon jóléti intézményeket, melyek alkalmazottaikat munkabírókká teszik és megtartják a munkának. Amit Amerikában a pénzkirályok maguktól megadnak, azt, ha kell, mi, ahol az állammal mint munkaadóval állunk szemben, ki fogjuk küzdeni.

A hunyászkodást, az alamizsnakérést átengedjük a Petőknak, strébergrófoknak és egyéb hasonszőrű társaiknak.

Az orvos ur bizonyára, midőn erkélyen állva végignézte a tizezrek elvonulását, hallotta ezt a dalt:

„Nem kérünk, hanem követelünk...”

És mi hivek maradunk magukhoz. Ha majd szabad lesz minden vasutas, nem kell minden erőnket kimeríteni a kenyér és jogok miatti harcokban; ha visszavertük mindazon merényleteket, melyeket a vasutasok guzsba-kötésére alacsony és gonosz lelkek kitaláltak; ha ki tudtuk vinni azt, hogy aki dolgozik, annak joga van tisztességes kenyérre és becsületes hajlékra; ha az egészséges ember lelkét meg tudjuk óvni a mételeytől és az elnyomók göggyétől, akkor tisztelt doktor ur jövünk mi és szívesen látjuk önt sorainkban, ha harcolni akar értünk vagy mellettünk.

De ma, midőn egy falat több kenyérért, melyet a vasutasok egy harmadának nyújtanak, ma, midőn korbács alá akarják hajtani az összes vasutasokat, ma nem szanatórium kell nekünk, hanem igazság.

Betegek vagyunk mindnyájan és akkora szanatórium nincs a világban, mely képes volna mindnyájunkat befogadni.

Amely sereg háboruba megy, nem a lazarétumokat tolja előtérbe, azok csak hátul kullognak. Nem is kell nekünk lazarétum, keserű örömmel pusztulunk el ha kell, mert érezzük, hogy akik utánunk jönnek, azoknak jobb lesz a soruk.

Doktor ur, ha ön az ablakán kitekint,

hallgassa meg csak a százezrek dalát, amint az erkélye alatt elvonulnak:

„Nem kérünk, de követelünk,
Szabadság kell nekünk.”

Talán ön, aki orvos és humánus ember, már hivatásánál fogva is megérti, hogy milyen nagy betegség ez és milyen messze van a gyógyulás.

Konzum!

Az államvasutak legmagasabb intézői jónak látták, a vasuti alkalmazottak szabadságain és jogain kívül, a bevásárlási forrását, azaz az alkalmazottak Konzumát is érinteni.

A tervezett pragmatika szerint beszűntetni kívánták a hivatalból való levonást az egész vonalon. A huszonnégy éves jóléti intézmény egy új fordulóponthoz sodortatott: Építsetek ki a bizalmiférendszert, ez a kérdés vált aktuálissá! A kérdés a fogyasztási szövetkezet munkástagjait nem is lepte meg, mert amióta ők szervezve vannak, egy jól kifejlődött kellő gyakorlati tudással rendelkező bizalmiférendszerttel bírnak, de sajnos, a kinevezettek bizalmiférendszere nem bír, így köztük is, magánál a Konzumnál is, a pragmatika intézkedése bizonyos zavarokat idézett volna elő.

A szervezett vasuti munkások már régebben tudják azt, hogy a tőke ellen felvenni a harcot, amely csak a munkaerő értékét szabályozza, nem elegendő, mert amit a kapitalista magán- vagy állami vállalat az egyik oldalon kénytelen megadni, azt a kizsákmányolás szent nevében a másik oldalon a népellenes kartellekkel visszavészik. A tőke ezen visszaéléseit a szervezett és művelt külföldi munkások fogyasztási szövetkezetekkel erősen ellensúlyozzák; akik arra az állásponton helyezkedtek: felvenni a tőkével a harcot az egész vonalon! A tőke uralja a kartelleket és trösztöket, ha érintetlenek akarunk maradni a kartellek hatásai és befolyásaitól, úgy a magántulajdon fogalmától eltérőleg, a külföld példája szerint, erdőket, szántóföldeket kell kisajátítani, hajókat beszerezni, gyárakat kell létesíteni, ahol a munkások ezreit lehet foglalkoztatni.

A termelőszövetkezetek mint harci szervezetek, az olcsóbb bevásárláson kívül, nagyban hozzájárulnak az elnyomottak felszabadulásához.

Minket nem ejt kétségbe a hivatalból való levonásnak megtagadása. Cselekedni kell! Meg kell kezdődni egy új, de eleven szövetkezeti életnek! A közönyösséget a tagokban meg kell törni, hogy a szövetkezet továbbfejlődése előmozdítottassék. A szövetkezetnek jó kiképezett tagokra van szüksége; viszont a tagoknak egy olyan megoldásra az igazgatóság részéről, amely a megfelelő nevelést biztosítja. Ha ez nem lesz meg, úgy sohasem fogják a tagok az igazgatóság becsületes intencióját felismerni. De ahelyett, hogy a tagok áldozatkészsége fejlődne, alig-alig képesek egyebet megérteni, mint az olcsó beszerzést. Ki kell építeni a kinevezettek között is a szövetkezeti bizalmiférendszert. Meg kell kezdeni a rendszeres szövetkezeti szellemben a felolvasásokat, vitákat. Módot kell nyújtani a munkástagoknak a vidéken, hogy az irányítás és ellenőrzés munkájából ők is vegyék ki a részüket és viseljék is a felelősséget a nagy ügy érdekében. Rá kell mutatni arra, hogy a szövetkezet fejlesztése csak úgy lehetséges, ha a részvények kivonását beszűntetik. Oda kell hatni, hogy a tagoknak legalább 50—60 százaléka két-három részvényvel bírjon. Ha kivándorolt a nagytőke, úgy pótolja ezt a szövetkezeti katonák egyes részvényeiből kialakuló hatalmas tőkéje. De ezt mind csak odaadó, céltudatos, kitartó munkával lehet elérni, de csakis ezzel. Ha ezt nem tudják megtenni, akkor tessék becsukni a boltot: „Memento mori”.

SZERVEZETI ÜGYEK.

Felhívás. Felhívjuk ismételtlen mindazokat, akik naptár, jogtű és egyéb pártkiadvánnyal az elszámolásukat még nem rendezték, azt haladéktalanul intézzék el, mert különben kénytelenek leszünk a felszólítást a lapunkban névszerint közölni. Az összes visszamaradt és ez ideig el nem adott tárgyak haladéktalanul visszaküldendők a kiadóhivatalnak (Dembinszki-utca 6., I. 16.)

Az istvántelki főműhely III. oszt. esztergályosai a kizárt közműves elvtársaink részére 13 kor. 10 fillért adakoztak. Az összeget a szakszervezeti titkárság útján rendeltetési helyére juttattuk.

A lapbizottság.

Elkeseredés Deésen.

Megirtuk mult számunkban, hogy a szamosvölgyi vasut deési műhelyének munkásai bérharc előtt állanak.

Mi a magunk részéről nem akarunk az események elé vágni; itten csak szárazon regisztráljuk mindama tényeket, amelyek érthetővé teszik a deésiek mozgolódását.

1907 január 2-án a műhelyfőnök behívatta a deési helyi csoport vezetőjét és kijelentette, hogy az igazgató azzal bízta meg, hogy kijelentse, hogy a „beterjesztett emlékiratot magdévát tette és az önök ügyét szívében viseli”. Mihelyt a Máv. rendezni fogja a munkások fizetését, ahhoz mértén ő is rendezni fogja a szamosvölgyiekét.

Hogy milyenek a munkások jelenlegi keresetei, arról fogalmat nyújt az alábbi kimutatás:

Fémesztergályos	— — — —	2.20—4.20	kor.
Géplakatos	— — — —	2.20—3.80	„
Kovács	— — — —	2.80—4.20	„
Kocsilakatos	— — — —	1.60—3.20	„
Asztalos	— — — —	2.40—4.00	„
Fényező	— — — —	2.60—4.40	„
Bádogos	— — — —	2.80—3.20	„
Kárpitos	— — — —	2.20—3.60	„
Kovács-segítő	— — — —	1.80—2.60	„
Segédmunkás	— — — —	1.20—2.40	„
Napszámos	— — — —	1.20—1.70	„

Nagyon természetes, hogy a jelzett magasabb fizetéssel igen kevesen és csak 15—20 évi szolgálat után bírnak.

A munkaidő napi 10 óra, azonban a külön-órát, valamint a vasárnapi munkát csupán a rendes napibér alapján díjazták. A helyi viszonyok miatt a legnagyobb fizetésű iparos is alig keres többet havi száz koronánál, de van nem egy ipari munkás a kisebb fizetésűek között, akinek havi keresete alig rug többre 35 koronánál, a napszámosoké pláne csak 30—32 koronát tesz ki havonta.

Ilyen viszonyok között érthető, ha a munkásság elégedetlen. Ertesülésünk szerint a héten ultimátummal fordulnak az igazgatósághoz. Addig is Deés asztalos, lakatos, kovács, vas- és fémesztergályos, bádogos, kárpitos, fényező és mázoló-munkások részére ez a hely zárlat alatt van.

Tiltakozás a fegyház-törvény ellen.

Mindenütt, az egész országban felhangzott a vasutasok hangosan tiltakozó szava: Kossuth—Szerényi legújabb népboldogító alkotása, a vasutas-pragmatika ellen. Különösen a vasuti munkások elkeseredése nyilvánul meg a legerősebben. Ők érzik át legjobban ennek a törvényjavaslatnak a fontosságát a vasutasok jövő küzdelmeiben. Az ő szabadságra szomjuhozó lelkük megsejtette, hogy itt gyalázatos merénylet készül a vasut rabszolgái ellen.

De kiveszik a részüket a küzdelemből a kinevezettek száza is. Különösen a magánvasutak alkalmazottai, akik nem kaptak egyebet, mint a szolgálat láncát attól, akibe minden reménységüket helyezték, akitől joggal elvárták, hogy gátat vet a magánvasutársaságok kizsákmányolási dü-

hének. Csalódtak! A csalódás megtanította őket arra, hogy a kérgestenyérű munkások táborában van a helyük; mert ott akadnak csak igaz, bátor védelmezői az emberi jogoknak. A hét folyamán még az alábbi helyeken tartattak meg a tiltakozó gyűlések, a képviselőházhoz betérjesztendő petíció elfogadásával.

Dombóvár.

A dombóvári vasuti munkások május hó 26-án tartották meg tiltakozó gyűlést a Müller-féle vendéglőben. Az egybehívók nevében Mikolovits Imre elvtárs üdvözölte a szép számban megjelenteket.

Ajánlatára elnöknek Turós Sándor, jegyzőnek Pártai Rezső elvtársak választottak meg. A napirendet Pados Viktor elvtárs ismertette.

Alaposan bonckés alá vette a vasutasok boldogítására készült javaslatokat. Beszédében rámutatott arra, hogy egyedül a vasutasok tízezreinek a bűnös közönyössége lesz oka annak, ha ebből a fegyház-javaslatból törvény lesz.

A határozati javaslat és a petíció elfogadásával a gyűlés rendben befejeződött.

Kaposvár.

Népes gyűlést tartottak a kaposvári vasutasok. Horvát Ferenc az egybehívók nevében üdvözli a megjelenteket. Elnöknek Rózsa Lázár, jegyzőnek Kovács Miksát ajánlja. Elnök a gyűlést megnyitva átadja a szót Pados Viktor elvtársnak, aki bő, tartalmas beszédben ismerteti a pragmatika hallatlan sérelmeit, valamint a fizetésrendezés igazságtalanságait. Majd Kovács Miksa felolvasta az ismert kérvényt a képviselőházhoz, valamint egy pár szóval a mai reakciós irányzatot ismertette. Zoltán Jenő elvtárs a külmunkásság nevében biztosította a vasuti munkásokat a szolidaritásról. Végül még Almási vasuti munkás buzdította a munkásokat az összetartásra. Miután a gyűlés a petíciót egyhangulag elfogadta, véget ért.

Nagybecskerek.

A nagybecskereki vasuti munkások folyó hó 25-én este 8 órakor tartották meg tiltakozó gyűlést.

Feketics Ferenc munkástársunk az egybehívók nevében üdvözölte a jelenvoltakat és rövid megnyitó beszéde után elnöknek Végh Árpád, jegyzőnek Köhler Károly munkástársakat választottak meg.

A napirendet Köhler Károly munkástársunk ismertette, aki rövid, de értelmes beszédben ecseteli a vasutasok fizetésrendezésének és a szolgálati rendtartásának sérelmes pontjait.

Utána a pártvezetőség részéről Lauer Ferenc elvtárs fejtegette a vasutasok helyzetét, egy a fizetésrendezés, mint a szolgálati rendtartás szempontjából, amit nagy tetszéssel hallgatott a körülbelül 200 főnyi vasuti munkás, akik között igen sok kinevezett vasutas is volt.

A határozati javaslat és petíció elfogadása után Lauer elvtárs magyar, Sommer elvtárs pedig német nyelven buzdították a vasutasokat a szervezkedésre, mint egyedüli eszközre, amelyvel sikeresen megvédhetik érdekeiket. Biztosították a vasuti munkásokat arról, hogy harc esetén a nagybecskereki szociáldemokrata munkásság a legmesszebbmenő támogatásban fogja részesíteni a vasutasokat. A lelkes éljenzés csillapultával a Mar-seillaise hangjai után a gyűlés befejeződött.

Zágráb.

A zágrábi vasutasok május 31-én este a Kóló tágas kertjében nagyon jól látogatott nyilvános gyűlést tartottak, amelyen jelen volt Lorkovics képviselő, a haladópart elnöke és Surmin képviselő, a horvát koalíció titkára is. Elsőnek Bukseg Vilmos, a szociáldemokrata szakszervezetek titkára beszélt, aki igen hevesen foglalt állást a vasuti javaslatok ellen és erősen támadta Kossuthot. Valahányszor a szónok Kossuth nevét említette, „abcug”-kiáltások hangzottak fel. Ezután még egy szónok beszélt, szintén horvátul, mire a jelenlévő magyarok nevében András vasuti alkalmazott szólalt fel, aki szintén igen hevesen támadta a javaslatokat és a nemzetek közötti békés egyetértés mellett foglalt állást, mert viszálykodásuk csak a hatalom birtokosainak szolgálatára előnyös. Végül a gyűlés elfogadott egy határozati javaslatot, amely azt követeli, hogy a két javaslat kedvezőtlen intézkedéseit vagy teljesen kizsákbólják ki, vagy pedig olyképpen módosítsák, hogy azáltal az államvasuti alkalmazottak jogai ne csorbítottassanak.

A képviselőházhoz a következő városok vasutasai fordultak eddig petícióval, a vasutas pragmatika és fizetésrendezési törvényjavaslat sérelmes pontjainak megváltoztatása érdekében: Debrecen, Dombóvár, Érsekújvár, Fiume, Kaposvár, Nagybecskerek, Nagykanizsa, Nagyvárad, Piski, Rutka, Sátorajauhely, Szeged, Székesfehérvár, Szombathely, Temesvár, Versec.

LEVELEZÉS.

Dunaparti teherpályaudvar. Azok a munkások, akik egész napon át emberfeletti munkát végeznek, akik este halálra fáradtan vonszolják összetört testüket az állomásra, hogy hazamehessenek a fővárostól távoli lakhelyeikre, panaszszal fordultak hozzánk. Panaszuknak alapját az képezi, hogy a győri vonalon a kalauzok egyrésze minden alkalommal a legdurvább bánásmódban részesíti a hazautazó munkástársainkat. Egyik kocsiból a másikba utasítják, egyik fülkéből a másikba lökdösik őket. Felkérjük az állomásfőnökséget, hogy tanítsa ki az illető kalauzokat arra, miszerint a piszkos ruhájú, kerges tenyerű munkásnak köszönhetik ők is, hogy azt a szép zsinóros egyenruhát hordhatják.

Északi főműhely. (Tanoncnevelés az északi főműhelyben.) Jerso-Paravszky mérnök-ről van szó. A nevelés magasztos hivatását kellene, hogy teljesítse a tanoncok közt, ha ugyan nevelési módszernek lehet nevezni azon lelketlen eljárást, melyet ő, a mérnök, a tanult, iskolázott ember, igyekszik a talán kissé rosszfel fogású, de inkább a korai robotolástól elcsigázott, gyenge szervezett proletárgyermekekkel az ő által tanított tantárgyat ismertetni.

Szegény fiuk! Őszintén sajnálunk benneteket. Ti nem tudományt sajátítottok el, hanem lelketlen durvaságot.

Vagy lehet-e másnak nevezni a mérnök ur eljárását, mint lelketlenségnek. Midőn azokat a szegény fiukat, kik kora reggeltől késő estig robotolnak, megfosztva minden őket megillető földi örömeiktől, nap-nap után csak dolgoznak és dolgoznak. Még éheztetni, még büntetni is tudja őket. Mérnök ur! Nem érez ön semmit, ha ránéz ezekre az elcsenevészedett proletár gyermekekre, kik az élet örömeit nem ismerik. Ők, kiknek kint kellene szaladgálni még az illatos, virágos mezőkön, élvezve a természet gyönyöreit. Ehelyett ők csak az élet keserűségeit érzik. Korán, nagyon korán!

És ön, mérnök ur, ezeket a keserűségeket még elviselhetetlenebbé teszi. Ön megfosztja ezen elcsigázott fiukat az ebédjüktől, dohos pincébe zárhatja őket.

Mérnök ur! Dolgozott ön már ebéd nélkül? Ha ugyan munkának lehet nevezni azt, amit ön végez. Tegyük fel, hogy egy peches lóverseny- vagy kártyanapkor átesett ezen is. Szóval önnek tudnia kellene azt, hogy mit érez egy ilyen gyengeszervezetű gyermek, kinek napi tíz órai fizikai munkát kell végeznie, midőn megfosztják ebédjétől, becukják 12—1-ig, 6—7-ig egy dohos pincébe és keservesen megkeresett keresetéből levonnak az Ön jóvoltából 2—3 koronát. Nohát ezt a gyalázatos eljárást a munkástársak megbírlására bizzuk, mert mi nem akarunk pört kapni, amelyet a mai osztálybírótság szerint bizonyosan elvesztenénk. Csak azt jegyezzük meg, hogy ezen módszer elsajátításáért kár volt a tudomány csarnokait taposni. Szerény véleményünk szerint a mérnök ur pályatévészett ember, ki talán a rendőrségnél, vagy a javítóintézetnél a mi ázsiai közkulturánknak nagy hasznára válhatott volna.

Reméljük, hogy ugyan egy kissé késői tanácsunkat elfogadja, vagy európai színvonalon tanít és megkímél bennünket attól, hogy önnel még itt foglalkozzunk.

Keleti pályaudvar. A fűtőházi munkások és fűtők helyzetéről szól az ének. Habár tudjuk azt, hogy nem kellemes hallgatni azoknak a füleknek, amelyek süketek a nyomor szavára; de azért elősoroljuk a panaszokat, úgy amint azt nekünk egyszerű emberek beklúdték.

— Van itt nálunk egy *Komár Lajos* nevű ur, aki a katonaságnál belénevelt modort és embertársa iránti szeretetet annyira megszokta, hogy még most is nagy kedvvel üli. Hatalmának tudatában, a munkásokat jogtalanul üldözi és mindent elkövet, hogy a főnökünk az igazságot ne tudja meg akkor, ha valamelyik munkásnak arra égető

sztíksége van. Elégge bizonyítja a rosszakaratot azon tény is, hogy amit a többi fűtőházakban már rég megadtak a munkásoknak, azt a keleti fűtőházban csak most vezetik be: a százalékkeresetet.

Az ugynevezett hidegpénzkiosztás körül is a legnagyobb protekció érvényesült. Voltak akik 14 napi külszolgálat után **30 korona**, mások pedig 3 havi külszolgálat után csak **20 korona** jutalmat kaptak.

Ami a csizmákat illeti, amelyeket a fűtőknek kiosztottak 1905. évben, ugylátszik valakinek a tyukszemét szorította, mert rövid idő múlva ismét visszavették tőlünk. Ami pedig a 12 órai szolgálat után a 24 órai pihenőt illeti, erről hallani sem akarunk, dacára, hogy a szolgálat folytonossága ezt megköveteli.

Az éjjeli munkának 50%-kal való külön díjazása, mely a *nyugoti fűtőház*-ban már 1907 március 26. lépett életbe, nálunk azonban hallgatnak róla, mint a megboldogult *Tóth Béla* dinnyéje a fűben.

A fűtőházfőnökség figyelmét felhívjuk arra, hogy a súlyos helyzetben levő munkások panaszai elől ne zárkózzék el ridegen, hanem igyekezzék azok orvoslásával a munkások között megnyugvást teremteni.

Rendelet — papiroson. Alig egy pár hete, hogy a Máv. igazgatósága „rendelet”-t vélte a raktári, fűtőházi stb. munkások helyzetét. Adott nekik fizetésemelést (már t. i. akinek adott), ígért különóradíjazást stb. stb. Hogy miként áll ez a papirosrendelet a valóságban, arra ékes bizonyíték a következő pécsi levél:

A raktári munkások 10 és fél órát dolgoztak, mint rendes munkaidőt, holott tudtukkal a Máv-nál általánosságban 10 órában van a munkaidő megállapítva. Ezenfelül még mindennap 1—2 óra tulidőt is dolgoznak minden díjazás nélkül, s amidőn a tulorázásuknak külön díjazását kérték, az állomásfőnök azt a választ adta nekik, hogy ameddig a munka megkívánja, kötelesek ott maradni, persze minden díjazás nélkül. Ugyanez áll az üszögi fűtőháza is. Itt is követelik a tulorázást, díjazni azonban nem akarják.

Szeretnők tudni, hogy mit szól ehhez az igazgatóság?

Gyulafehérvár. (A főműhely Judaea.) A gyulafehérvári érdekesség a műhely egyik művezetője, aki, ha jó nagyot kiálltanak neki, a Sturzer Antal névre hallgat. Négy évvel ezelőtt Zágrábból szalasztották ide. A hiénától csak annyiban különbözik, hogy roppant idegessége miatt teljesen tehetetlen, mert különben a műhelyi munkásokat még a sirjukból is kiásná és főnökük előtt még a holtakat is elárulná és hogy ezekkel az árulásokkal semmire sem mehet, az csupán *Mesko* műhelyfőnökünk tapintatosságának és munkásai iránt tanusított tiszteletének köszönhető.

Április 25-én *Török József*, a gyulafehérvári helyi csoport elnöke bement a művezetőhöz több munkástársa megbízásából, hogy május elsejének megünneplésére munkaszünetet kérjen. Műhelyfőnökünk kérésünket teljesítette és május elsejét a szervezett munkássággal a legnagyobb lelkesedéssel megünnepelte. Az ünnepélyen *Török* munkástárs fejtegette május elsejének jelentőségét.

Ez idő alatt történt, hogy *Kondrács Pál* munkástársunk, aki híres talpnyaló és ezen niesterségével kiváló érdemeket szerzett magának, bement a művezetőhöz és *Török* munkástársat elárulta, azzal vádolván, hogy *Török* itt állandóan lázít és a májusi ünnepre is ő erőszakolta őket. Május 4-én lejutott hozzánk a műhelyfőnök ur és ez a tehetetlen hiéna, *Sturzer* művezető, *Törököt* bevádoltá izgatás és lázításért, amikor pedig igazolásra került a sor, a híres talpnyaló *Kondrács* árulását letagadta és így a többi munkások nevétségére mind a ketten szégyenben maradtak. *Török* teljesen tisztázta magát a vád alól, amire *Kondrács* azt mondta a művezető előtt, kedveskedni akarva, hogy mióta ez a Szövetség itt van, azóta ilt nincs csendesség. Csaldódt szegény. Még ezért se kapott javítást.

Szakács *Albert* nevű munkástársunk, aki már 30 év óta áll a Máv. szolgálatában, április havában bement a művezetőhöz 8 napi szabadságot kérni családi ügyek miatt. A művezető ezt megadta és mikor visszajött, két koronás büntetési cédula várta. Beárulta a főnök urnak, hogy 8 napig folyton részegeskedett. Az itt lévő munkások mindnyájan bizonyítjuk, hogy ez nem igaz.

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.*

Irtá Stern J.

„Az életre nézve mindenekelőtt hasznos az ész és az értelmiséget amennyire csak lehetséges tökéletesíteni. Egyedül ebben áll az ember legnagyobb szerencsése vagy boldogsága.” Spinozának, a bölcsészek legnagyobbikának ezen klasszikus mondása éppúgy áll az emberiségről általában, mint az egyes egyénről. Az általános jólét minden émelkedését, a művelődésben való minden haladást az emberiség növekvő ismereteinek lehet köszönni. Éppúgy a kulturális haladás elé gürdített akadályok, elvégre és főképpen csak a tudatlanságra vezethetők vissza, mert aki a jobbat felismerte, az nem akadályozza, hanem elősegíti azt. Azért tekintették a régi bölcsék a tudatlanságot joggal a legnagyobb bajnak.

Különösen állnak az imént elmondottak a társadalmi téren való kulturális haladásról, amelytől többé-kevésbé függ a haladás egyéb irányban is, mivel a társadalmi viszonyok képezik azon alapot, amelyen a közművelődés nagy épülete nyugszik.

A termelési módban beállott változás következtében a szociális probléma a jelenkor legfontosabb kulturális feladata s „a század ezen sphinx”-e egyszerű és mindent kielégítő megoldását azon nemzetgazdasági eszményben leli, amelyet szocializmusnak neveznek. Ez ugyanis a meggyőződése mindazoknak, akik vele komolyan foglalkoztak és megértették. Ezek száma nagyon csekély és épp azok az osztályok, amelyek „képzetteknek” nevezik magukat, a szocializmusra nézve valósággal tudatlanságot mutatnak.

Ezek legnagyobb része — köztük „nagy” államférfiak, akiknek mindenekelőtt az lenne a feladatuk, hogy magukat róla informálják — a szocializmusról egészen hamis képet alkotnak maguknak és oly szándékokat tulajdonítanak neki, aminek az távolról sem foglal magában és mindezt csak azért, mert tulajdonképpen lényegét nem ismerik. Anélkül, hogy a tudományos szocialisztikus irodalommal csak felületesen foglalkoztak, anélkül, hogy ahhoz csak némileg is közeledtek volna, nem átalják azt bírálni, elítélni és maguknak róla mindenféle torzképeket alkotni. Ők éppúgy ítélnek, mint a vak a színről, vagy ha valaki a Parthenon romjaiból csak egy követ látva, ennek alapján becsimélni merészelné Phidias építészeti remekművét.

Különös! Emberek, akiket a szégyenérzet fogna el, ha ők egy Schiller- vagy Göttheféle költeményt, Beethovennek egy szimfóniáját, Rafaelt vagy Michel Angelót nem ismernék, akik mindenkit műveletlen embernek tartanak, aki egy új opera, vagy egy új regény iránt nem érdeklődnek, ugyanazok maguk olyannyira keveset törődnek a jelenkor egyik legaktuálisabb kérdésével, hogy érdemesnek sem találják vele közelebbről foglalkozni; ami azonban nem tartja vissza őket attól, hogy a szocializmus felett pálcát törjenek. Talán ez az olyannyira híresztelt tudományos alaposság? Mások, ugyanazon rétegekből, akik ugyan a szocializmus valódi lényegét ismerik, rögtön készek azon nyilatkozattal, hogy ez utópia, nagyon szép, de kivihetetlen idea; vagy pedig azt mondják, hogy annak szükség szerű hatásai és következményei elvégre mégis rosszabbak, mint a fennálló állapotok. Elfogult bírálatukban a szocialisztikus társadalomnak oly viszonyokat tulajdonítanak, melyek csak a kapitalista-rendszerben ott-bonosak és ebből természetesen csak torzképi korosszülött jöhet létre. Ugy vannak vele, mint az öreg paraszt, akitől fia azt követelte, hogy hozzá a városba költözzék, ecsetelvén neki gyönyörű lakását,

* Általános óhajnak kívánunk eleget tenni, amidőn megkezdjük a huszadik század társadalmát forrongásba hozó eszméknek ismertetését.

A lapbizottság.

amelynél azonban az öreg a disznóól hiányát kifogásolta, nem gondolva arra, hogy a városban nem kénytelen az ember disznót hizlalni és: hogy annak húsát sokkal kényelmesebben és frissebben kaphatja a hentesből.

Még egy másik osztálya van az ellenfeleknek, akik azon képzelődésük folytán, hogy az eraberi társadalom nagyon lényegesen változott képet fog nyerni, egészen kijönnek so-druckból és a Pythia háromlábu székére ülve, azt jósolják: „ez sohasem fog bekövetkezni.” Ezek szellemi utódai mind azoknak, akik a tudomány és technika minden haladását ugyanazon „szellemes” frázissal tagadták és ellene küzdöttek. Hogyha az efajta embernek 20 évvel ezelőtt valaki azt mondta volna, hogy egy kereskedő Berlinben nemsokára üzlettársával Boroszlóban úgy fog beszélni, mint két szomszéd egymással, akkor az illetőt örültnek nyilvánították volna, amint azt tényleg tették annak idején a gőzerő és a mozdonyok feltalálójával, akit tébolydába zártak. Elmeháborodottságra vall inkább azon üres frázis, amelylyel azt mondják: „Ez sohasem fog megtörténni!” Mondják pedig oly korszakban, amely ezelőtt még nem létezett dolgokat hoz felszínre és amely folyton újat teremt.

Végre vannak olyanok, akik azt hiszik, hogy őket a kedélyes borozgatás közben és néhány rövid szóval a szocializmus lényegéről fel lehet világosítani, úgy, hogy ők azt rögtön minden oldalról felfoghassák. Ezek azon rómainkra emlékeztetnek, aki egyszer Hillel farizeushoz jövé, tőle azt kívánta, hogy magyarázza meg neki a komplikált zsidó szertartási törvényt, stante pede in uno, azaz: azon idő alatt, amíg ő egy lábon állni tud. Ha valaki egy mérnöktől azt kívánná, hogy az neki egy mozdonynak szerkezetét öt perc alatt magyarázza, nevetség tárgyává tenné magát. Nem sokkal komplikáltabb gépezet-e az emberi társadalom?

A szocializmus felőli tudatlanság különböző neveivel akarnak a következő tételek szembeszállni. Ha talán érveléseimben tévedtem volna, örömmre fog szolgálni, ha ezen tévedéseim kellően indokolva helyreigazíttatnának. Elvtársak nézetei is eltérők lehetnek az egyik vagy másik mellékkérdésről. A szocializmus lényegéről azonban azok között, akik annak dicső lobogója körül csoportosulnak, nézeteltérések lehetetlenek.

Nem akarok senkire sem nézeteket ráerőszakolni, de annyit minden művelt embertől meg lehet követelni, hogy egy eszme felett, mielőtt azt megismerte volna, könnyelmű ítéletet ne mondjon.

A szocializmust megismerni, igaz, a mi meggyőződésünk szerint annyit tesz, mint azt elismerni.

A szocializmussal — hogy egy modern példát említsünk — úgy leszünk, mint az Eiffel-torony, amelyről egy hírlap így nyilatkozott: „Mielőtt annak építését megkezdték volna, egész Páris egyhangulag elítélte ezen monstrózus eszmét. Első sorban a művészek tiltakoztak ezen vasszörnyeteg... ellen, mely szégyenfoltja lenne a francia izlésnek. És most, midőn ezen szörnyeteg megvalósult, ugyanazon művészek imádva állanak előtte, mint a régi egyiptomiak bálványaik előtt! Utálatuk tiszteletté változott.”

(Folytatjuk.)

A HÉT ESEMÉNYEI.

— **Vesztességünk.** Mikes András, szövetségünk odaadó buzgó tagja, május 30-án elhunyt. Örizzük emlékét! — **Takács Imre**, kaposvári pályafentartási munkástársunkat e hó 26-án temették. Kaposvári tagtársaink testületileg vettek részt a temetésén és koszorút helyeztek sírjára.

— **Megakadályozott vasuti szerencsétlenség.** Vasuti szerencsétlenséget akadályozott meg Besnyő és Besnyőkolostor között egy mozgó-őr. Vasárnap reggel a Budapestről Kassára menő gyorsvonat egyik kocsijának tengelye eltört. A vonat már közel volt a besnyői templomnál lévő kanyarodóhoz, amikor Máté János észrevette, hogy

a törött tengely felhasogatja a talpfákat. Az őrs kiabálással jelt adott, amire a vonat megállt. A törött tengelyű kocsit lekapcsolták a vonat nagyobb késéssel folytatta útját.

— **Lopás a vonaton.** Salamon Sándor kereskedőnek a múlt hó 31-én a Kolozsvár és Budapest közötti gyorsvonaton alvás közben kilopták pénztárcáját, melyben 12,240 korona készpénz volt.

— **Vasuti karamból.** Eszékről táviratozzák: Pleternica mellett a nasici tehervonat belement az ottani pályaudvaron álló személyvonatba, mely alkalommal négy ember könnyebb sérüléseket szenvedett. A személyvonaton levő Hornicsek államasvasuti forgalmi főnök nyomban elrendelte a vizsgálatot.

— **Egy anya rémtette.** Orosháza határában a szeged-nagyvárad vasut mentén a 64. számú vasuti őrs a múlt hó 29-én, reggeli 4 órakor ellenőrző útja alkalmából a vasuti sínek mentén egy törzsétől elválasztott kis gyermekfejre és kézre bukkant, amely mellett a síneken kívül hevert a kis gyermek holtteste, míg attól néhány lépésre egy rettenetesen összezuzott női tetem feküdt, arca borult helyzetben. A vasuti őrs felfedezéséről azonnal jelentést tett az orosházi állomásfőnökségnek, mely a hatóságot értesítette. A kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapították, hogy a szerencsétlen Kovács Bálintné 25 éves orosházi napszámos nevével és annak kis, 22 hónapos Julcsa nevű leánykájával azonosok. A fiatal asszony 3 év óta volt férjnél, akivel a legjobb egyetértésben élt.

— **Halál a kerekek alatt.** Hódmezővásárhelyről jelentik: A nagyváradai személyvonat a vásárhelyi állomás bejárájánál elütötte Kolompár Mari 70 éves cigányasszonyt, akit a kerekek összemorzoltak. A cigányasszony siket volt és így nem hallotta a vonat érkezését.

MULATSÁGOK.

A temesvári helycsoport folyó évi június hó 16-án a Polgári Lövérdében nagy nyári mulatságot rendez, melyre a tagok tisztelettel meghívottnak. Külön meghívók nem küldetnek.

Ruttkán a főmühelyi fiatalság által rendezett mulatság tiszta jövedelmét, 72 korona 32 fillért köszönettel átvettük a beteg vasutasok segélyezésére.

A ruttkai helycsoport vezetősége.

Szerkesztői üzenetek.

Kovács Károly levelet írt hozzánk, de hogy honnét jött a levél, azt a postabélyegen sem lehetett kibetűzni. A dolog különben sem nagyfontosságú. Hagyják ugrálni Szabó Jánost.

Pályász, Algyő. Levelét átadtuk az illető tanárnak. Mi nem foglalkozunk a hirdetési ügyekkel. Ő majd fog önnök válaszolni.

O. Gy. Csap. Ügyében eljárunk a betegpénztár igazgatóságánál, azonban eredménytelenül. Ugyanis az orvost a közigazgatósági hatóság rendelte ki és ennél fogva önnök kell fizetnie ötlet a fennálló törvények szerint. Azonban a temetési költséget ön megkapja a betegpénztártól.

Pásztói pályamunkások. A jövő hét folyamán lesz nagygyűlés egybehiva Budapesten a pályamunkások érdekében. Reméljük, hogy a kívánt eredménye meglesz és nem fogják az önnöknek rendeletileg megadott bérjavítást tovább is visszatartani.

Temesszlatina, Otrók János pályafelügyező. A tisztesség nevében figyelmeztetjük önt, hogy a munkásaival úgy bántson, mint emberekkel. Ne gondolja ön azt, hogy a mai pályamunkások a régi egyiptomi rabszolgák módjára, szótlanul fogják tűrni az ostor csapásait, mely a tulfeszített munkára serkenti őket.

Gépgyári munkások. Értjük az önnök felháborodását a stréber Szalai ellen, azonban nem tartjuk szükségesnek, hogy ismét cikkben foglalkozunk vele. Az önnök megvetése legyen méltó büntetés hitvány cselekedeteiért.

Eszék. Küldjenek önnök az ünnepély lefolyásáról tudósítást, azt szívesen közreadjuk. Levelükben önnök csak jelezték, hogy 1-én lesz az ünnepély.

Temesvár, P. J. Királyháziáról most nincsen csere.

Klánd János, Sziszek, mozdonyvezető. Ön — ugyálszik — követni akarja azoknak a buszmagyar forradalmároknak a példáját, akik a forradalom leveretése után leghívebb eszközei lettek a zsarnokságnak. Ön szintén „forradalmár” volt a felsőbbség szemében, most pedig szövetségünk tagjait igyekszik hazug rágalmak alapján letéríteni az igazság útjáról. Gondolkozzék kissé cselekedeteinek következményeiről is.

Zalaszentiváni pályamunkások. A szombathelyi rendelettel levélben fogunk foglalkozni. Utána nézünk a dolognak, addig is türelem.

Kecskemét. Teljesen igazuk van. *Kalocsai József* pályamunkás arra sem érdemes, hogy nyomdafestékre méltassuk. Lesz idő, hogy szívesen a többivel tartana, csak azután késő ne legyen. Mert akármilyen jó dolga van is Jóska bácsinak, de azért ne feledje: jön még a kutyára dér.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

A miskolci műhelyből bármely budapesti műhelybe cserélni óhajt egy géplakatos.

Fényező, a kaposvári műhelyből, cserélne a budapest-istvántelki vagy északi főműhelybe.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlőttekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. Iroda hirdetések részére: **Eötvös-utca 34, földsz. 2.**

Bevásárlásnál vagy árjegyzék kérésnél, kérjük lapunkra hivatkozni.

Altisztjelöltek figyelmébe!

Vasutasokat, akik altisztek akarnak lenni, biztos sikerrel előkészít polgári iskolai vizsgára „Tanár” VIII. ker., Tisza Kálmán-tér 13. sz., III. em. 14.

Elszakithatatlan

kék munkásöltönyök,

szedőköpeny, boncköpeny, ve-

gyész, molnár, fodrász, cuk-

rász, szakács, kőfaragó és

irodakabátok készítője:

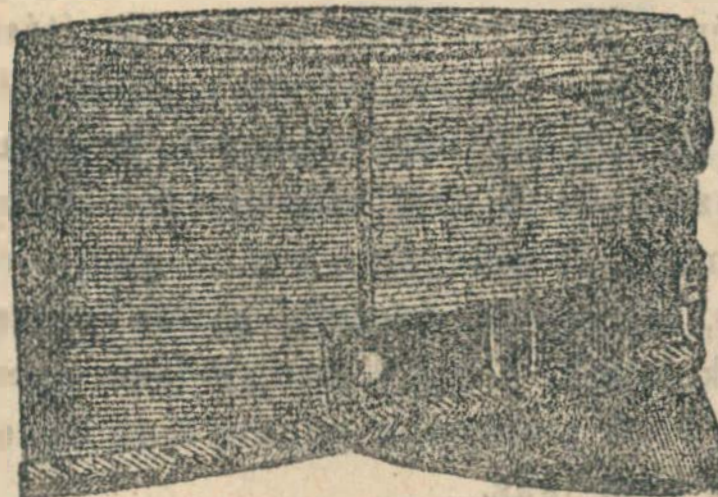
Gutmann J. és Tsa

Budapest, Kerepesi-ut 16. sz.

Férfidivat- és kalap-áruház.

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legolcsóbb, legkönnyebb és legjobb a közismert „GLORIA”-sapka.

Tisztviselőknek 5, altiszteknek 5, szolgáltnak 2.20 K.

Kizárólag utánvét mellett kapható:

SPITZ BERNÁT

cs. és kir. udvari szállító, a magyar királyi államvasutak szerződ. szállítója

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI ÁRUHÁZÁBAN

Budapest, V., Fürdő-utca 9. (Erzsébet-tér 1.)